

4ይ ትእዛዝ እግዚአብሔር

“አብታ አነ እግዚአብሔር አምላኽካ ዝህበካ ምድሪ ዕድሜኻ ኺነውህሲ።

አቦኻን አደኻን አኽብር” (ዘፀአት 20: 12)

ሰብ ብፍጥረቱ ማሕበራዊ ፍጡር እዩ። እዚ ማለት ከአ አብ ህላዌ ክበጽሕ ወይ አብ ምዕባሌ ክበጽሕ ብዘይ ሓገዝን ምትሕብባርን ናይ ካልኣት ክገብሮ አይክእልን እዩ። ናይ ሰባት ብሓደ ምዃን ማሕበራት ንብሎም። ቆልዓ ብምውላዱ ጥራሕ አብ ዝተፈላለዩ ማሕበራት ይኣቱ፤ እታ ቀዳመይቲ፤ ስድራ ቤት እያ ድሕሪኡ ሃገር፤ ቤተ ክርስቲያን ይመጽእ። ማሕበራዊ ሕይወት ከምቲ ዝድለ ዝሰርሕ ብሓላፍነት ወይ ብሥልጣን አብዚ ወይ አብቲ አብ መንጎ ዝመርሕዎም ግለሰባት ምስ ዝህልዉ ጥራሕ እዩ። አብዚ ስልጣን ክንብል ከሎና ሞራላዊ ሓላፍነት ምውላድ እሞ አብቲ መወዳእታ ዓላማ ምብጻሕ እዩ።

ስድራ ንእሽቶይ ማሕበር እያ ስለዚ ብመጠኑ ሓላፍነት ትለብስ። ስድራ ካብ አምላኽ ዝለዝኹን መበቐላ እቲ ዘልኦ ስልጣን ወይ ሓላፍነት ከአ ካብ እግዚአብሔር እዩ። ናይ ስድራቤት ስልጣን አብ አቦን አደን እዩ ዘሎ። እግዚአብሔር እምብኣር ብኣፍ ሙሴ ገሩ አቦናን አደናን ክነኽብር ይእዝዘና። ቤተ ክርስቲያን ካብ መጀመርያ “ምኽባር” ዝብል ምፍቃር፤ ምኽባር፤ ምእዛዝ ከም ዘስምዕ ንዘመናት ተረዲኦቶ። ስድራ ቤት አብ ህንጻት ቤተ ክርስቲያን ዓቢ ተራ ኣልኦ። ቤተ ክርስቲያን ከአ ንስድራ ቤት ብዓቢ ኣትኩሮ ትሕልዎን ትከናኸናን። ሓደ ካብቲ መጋቢ ድኅነት እትጥቆም ንዓሰርተ ትእዛዛት እግዚአብሔር ካብ መጀመርያ ክፍሊ ሕይወት ስድራ ኮይኖም ክርከቡ ብብዙሕ መገዲ ተስተምህር።

አብ ዓሰርተ ትእዛዛት እግዚአብሔር አብ ነፍሲ ወከፎም እንተ ረኤና ፍሉይ ንሕይወት ደቂ ሰብ ዝትንክፍ ኣልኦም። ነፍስወከፍ ትእዛዝ አብ ተግባር ክተውዕላ ክትሓልፎ ዝግብእ ጸገማት ጽንዓት ኣሎ። አብዚ እዋና ሓደ ካብቲ ብዝያዳ ክትሕልዎ ኣጻጋሚ ኮይኑ ዘሎ ሰብ ጸረ ሰበ ስልጣን ዝኾነ መንፈስ ነጊሱ አብ ዘለዎ እዋን ራብዓይ ትእዛዝ ክንርኢ ከሎና ዓብን ኣገዳሲ ነገርን እዩ። እቲ ትእዛዝ ሙሴ ከም ዝኣወጀ ከምዚ ይብል “አብታ አነ እግዚአብሔር አምላኽካ ዝህበካ ምድሪ ዕድሜኻ ኺነውህሲ አቦኻን አደኻን አኽብር” (ዘፀአት 20: 12)። እግዚአብሔር ንምድራውያን ወለድና ክነኽብር ይደልየና።

አቦኻን አደኻን አኽብር

ቀዳሞት ሰለስተ ትእዛዛት ምስ እግዚአብሔር ክህልወና ዘለዎ ርክብ ይገልጹልና። እግዚአብሔር ከም ጎይታናን አምላኽናን ክንፈልጦ ስሙ አብ ዘረባን አብ ኩሉ ክንዝምርን፤ አብ ኩሉ ብግሁድ ከም ህዝቡ ክነኽብሮ ክንምስክሮ እሞ ናቱ ብኹሉ ኮና ክነብር ይእዝዘና።

ካብ ራብዓይ ትእዛዝ ንድጋር ዘለዉ ኩሎም ግን ምስ ብጻይና ክህልወና ዝግብእ ነገራት ይእዝዘና። ብራብዓይ ትእዛዝ ሓዲስ ርክብ ምስ አምላኽ ንጀምር። ነተን ሰለስተ ቀዳሞት ትእዛዛት “እምነት” ኢልና እንተ ጸዋዕናየን ነተን ዝተረፋ ሾውዓተ ከአ “ሞራላዊ መምርሒ” ኢልና ክንሰምየን ንኽእል። ካብ ራብዓይ ክሳብ ዓስራይ ዘለዉ ትእዛዛት ዘሎና ግቡእ አብ ልዕሊ ካልኣት ከም ግብራዊ ግቡእ ወሲድና ብመንጽር እግዚአብሔር ክንርእዮ ከምዘሎና የዘኻኸሩና።

4ይ ትእዛዝ ብሕጽር ዝበለ ክንርእዮ ከሎና ንወለድናን ንዓበይትን ነቶም ከም ወለድና ኮይኖም ዘዕቡናን ዝሓልዩልናን ዝናብዩናን ከነኽብሮምን ከነፍቅሮምን ንወለዲ ኃጢአት አብ ዘይኮነ ነገር ክንእዝዞም አብ ጸገም ክንረድኦም ነቶም አብ ልዕሊና ሥልጣን ዘለዎም ከአ ከነኽብሮም ይእዝዘና።

ሕይወት ሰብ መበቆሉ ካብ አቦን እኖን እዩ ካብ ወለዲ ሕይወትን እቲ ንሕይወት ዘድሊ መነባበሪ ነገራትን ኩሉ ተቐቢልና ኣና። ንሕና ተቐብልቲ ንሳቶም ወሃብቲ እዮም። ስለዚ ንሳቶም ኣኽብሮት ይግብኦም እዩ። **ንወለዱ ዘየኽብር ንፈጣሪኡ እውን ኣየኽብርን እዩ።** ንወለዱ ዘየኽብር ዝወርዶ መከራ ከረድኣና ኢሉ ኣብ ሉቃስ 15 ዘሎ ብዛዕባ በታኒ ውሉድ ይነግረና። ንሱ ቃል ወላዲኡ ስለ ዘየኽበረን ነብኡ ስለ ዝሓደገን ኣብ መከራን ውርደትን ወሪዱ። እቲ ኣብ እግዚአብሔር ዘሎና ፍቕሪ ብፍቕሪ ወለዲ እዩ ዚግለጽ፤ ኣብ ሕብረተሰብ ከኣ ፍቕርን ሰላምን ዚነግስ ንወለዲ ብምኽባርን ብምእዛዝን እዩ።

ወለዲ ሞያኦም ምውላድን ምዕባይን ጥራሕ ኣይኮነን። **“እቦ የዋርስ እኖ ተቋርስ”** ከምዝብሃል መሬት፣ ቤት፣ ቋንቋ፣ ባህሊ፣ ሥነስርዓት፣ ጽቡቕ ልማድ ካብ ወለድና ኣና እንወርሶ። ከምቲ ደቂ ንወለዶም ኪሓልዩሎምን ኪናብዩዎምን ኪፍቅሩዎምን ይግባእ ዝበልናዮ ከምኡ ከኣ ወለዲ ንደቆም ብሥነ ሥርዓት ኬዕብይዎም ኬፍቅሩዎም ብነፍሶምን ብስጋኦምን ኪኹስኩስዎም ብኣምላኽ ሓላፍነትን ሓደራን ተቐቢሎም እዮም። **ከመይ ቆልዑ ደቂ ወለዶም ቅድሚ ምጥናዎም ደቂ እግዚአብሔር እዮም።** ወለዲ ስፍራ እግዚአብሔር እዮም ሒዞም ዘለዉ። **ንወለዲ ኪትክእ ዚኽእል ብዓል ሥልጣን የልቦን፤ ምሳሌ ሃገር “ሓውቦ ኣይከውንን ክንዲ አቦ፣ ሓትኖ ኣይትኸውንን ክንዲ እኖ” ይብል።** ወለዲ ንደቆም በቲ ንሳቶም ዝመረጽዎ መገዲ ኬዕብይዎም መሰል ኣለዎም። ብዘይፍቓድ ወለዲ ብዘይፍታዎም ብሓይሊ ብዘይፈትውዎ መገዲ ከም ሓሳቡ ኬዕብዮም ዚፍትን ብዓል ስልጣን ኣብ ልዕሊኦምን ኣብ ልዕሊ ወለድን ዓመጽን ግፍዕን ይፍጽም።

ወለዲ ንደቆም ክሳብ ዓቕሚ ኣዳም ዝበጽሑ ብኹሉ ክሕግዝዎም ክከታተልዎም ኣበይ ከምዝኸዱ ዝሓድሩ ክፈልጡ ምስ መን ከምዝኸዱ ክፈልጡ ሓልፍነት ኣለዎም። ቅ. ጳውሎስ **“ኣቲም ኣቦታት ንደቅኹም ብናይ እግዚአብሔር ተግሣጽን ምዕዶን ደኣ ኣዕብይዎም እምበር ኣይትኸርዩሎም”** (ኤፈ 6:4) ይብል። ወለዲ ብቐዳምነት ንደቆም ብፍርሃት እግዚአብሔር ኬዕብይዎም ሓሳባት ልቦም ናብ ሕይወት ዘለዓለም ኬዘምብልዎ የድሊ።

4ይ ትእዛዝ ኣብ ትምህርቲ ቅዱስ መጽሓፍ፡

ኣብ ዘጽአትን ዘዳግምን ዘሎ ብዛዕባ ራብዓይ ትእዛዝ ዝዛረብ ተመሳሳይ እዩ። ዘዳግም ነቲ ኣብ ዘጽአት ዘሎ ይደግም እንተኾነ ብንጹር ይገልጽ።

“ኣብታ እግዚአብሔር ኣምላኽካ ዝሃበካ ምድሪ ዕድሜኻ ምእንቲ ኪነውኅ ምእንቲ ኪጽብቐልካውን ከምቲ እግዚአብሔር ኣምላኽካ ዝእዘዘካ ኣቦኻን ኣዴኻን ኣኽብር” ኦሪ ዘዳግም 5:16”።

ንሙሴ ከምዝተዋህቦ ራብዓይ ትእዛዝ ንውሉድ ጥራሕ ንወለዶም ክእዘዙ ይነግር። እንተ ኾነ ኣብ ብሉይ ይኹን ኣብ ሓዲስ እዚ ትእዛዝ ንኹሎም ኣብ ሓላፍነትን ካባና ዝዓብዩን ክንእዘዝ ክነኽብር ከምዝግብኣና ይገልጽ። ውሉዳት ንወለዶም ክእዘዙን ከኽብሩን ዝብል ሓሳብ ብዝያዳ ክጽቀጠሉ እንከሎ ፍሉይ ምኽንያት ኣሎ እዚ ኸኣ ውሉዳት ንወለዶም ነብኦምን ኣዲኦምን እንተ ኣኽበሩ ንመጻኢ ዕድሚኦም ዝኸውን መሰረት ኣንጺፎም ኣለዉ ማለት እዩ። ኩሉ መጻኢ ሕይወትና ካብታ ዝዓበናላ ስድራ እዩ ዝውሰድ። ካብ ወለድና ቤተ ሰብና ደቂ ዓድና ካብኣም ዝወሰድናዮ እዩ ንሕወትና ዝጸልዎ። ምስ መዕበይኻ ጥፍእ ዝብል ናይ ከባቢና ጽልዋ ክጎድኣና ከምዝኽእል ዝገልጽ እዩ።

4ይ ትእዛዝ ከም ትምህርቲ ብሉይ ኪዳን፡

ብሉይ ኪዳን ብንጹር ቆልዑት ኣብኦምን ኣዲኦም ከኽብሩ ከምዝግባእ ይነግረና። መሰረት ናይ እዚ ትእዛዝ ኣብቲ እግዚአብሔር ዝእዘዘ እዩ ዝምስረት። ዓስቢ ናይ እዚ ትእዛዝ ክንፍጸም እንከሎ ኸኣ ነውሕ ዕድመን፣ ኣብ ምድሪ ተስፋ ኣብቲ እግዚአብሔር ነቲ ሕሩይ ህዝቢ ዝሃቦ ክትባረኹ ኢኹም ዝብል እዩ።

ንወለድኻ ምእዛዝ ማለት ምኽባርም ማለት እዩ። ዕድሚኦም ይኹን አካላዊ ኩነታቶም ብዘየገድስ ክተኸብርም ይግባእ ማለት እዩ። ምስ ድላይን ትእዛዝን እግዚአብሔር ዝሰማዎ ክሳብ ዝኾነ ኣብ ኩሉ ክንእዘዝ ኣሎና ማለት እዩ። ኣብ ጊዜ ሕግም ኣብ ጊዜ ስእነት ኣብ ዕድመ ብዝሸምገሉሉ ጊዜ ውሉድ ንደቆም ክናብዩ ክእዘዙ ክኸብሩ እዙዛት እዮም።

ንወለድኻ ምኽባር ማለት ነቲ ምንጪ ኹሉ ዝኾነ እግዚአብሔር ምኽባር እዩ ነዚ ዘተሓሕዞ ኸኣ ንምድራውያን ወለድና ክነኸብር ከሎና ንሶም ነቲ ናይ ኩሉ ፈጣሪ ዝኾነ ኣምላኽ ኣምሳል እዮም። ወሉዳዊ ተአምኖ ነቲ ምስ እግዚአብሔር ክህልወና ዝግብኦ ርክብ እዩ ዝገልጽ።

ወለድና ምስ ኣረጉ ወይ ምስተጸገሙ ብነፍሥን ብሥጋን ክንርድኦም ብጉድልነቶም ክንጸርም የድሊ። ቅ. ጳውሎስ “ኣቱም ደቂ ቅኑዕ እዩ እሞ ንወለድኹም ከም ንጎይታና ተአዘዝዎም” ይብለና።

ኣብ ብሉይ ኪዳን ውሉድ ጥራሕ ንወለዶም ከኸብሩን ክእዘዙን ከምዘለዎም ጥራሕ ኣይኮነን ዝገልጽ። ወለዲ ምስ ደቆም ክህልዎ ዘለዎም ርክብ እውን ይገልጽ እዩ። ቆልዑት ንወለዶም ክእዘዙን ከኸብሩን እንተ ኾይኖም ወለዲ ንደቆም ብግቡእ ከዕብይዎም ዝኾነ ዘድልዮም መሰረታዊ ነገራት ዓቕሞም ዘፍቅደሎም ክገብሩ፣ ከምህርዎም፣ ሕጊ ኣምላኽ ከኸብሩ ከምህርዎም ይግባእ።

ነዚ መሰረት ገራ እትምራሕ ስድራ ጥራሕ እያ ክትዓብን ክትስበንን እትኸእል። ኣብ ብሉይ ኪዳን ስድራ ከም ሓደ ክፍሊ እምነት እያ እትርኣ፣ እዚ ማለት ምስ እምነት ዘተሓሓዝ ነገራት ኣልኣ ካብ እምነት ፈሊኻ ክትርእዮ የብልካን። ስድራ ብዘይ እምነት ክህሉ ኣይክኣልን እዩ። በዚ መሰረት ፋሲካ ኣይሁድ ኣብ መንጎ ስድራ እዩ ዝበዓል ነሩ፣ ናይ ስድራ ሓድነት እምነ መሰረት ናይ ሕሩይ ህዝቢ እግዚአብሔር እዩ ነሩ። ሰብ ብውልቁ ዝገብሮ የብሉን ንዝኾነ ንድኅነትን ንዝኾነ ሓገዝን ኣብ ስድርኡ እዩ ዝምርኮስ። ስድራቤት ኣብ ጽቡቕን ሕግቕን ናይ ኣባላታ ትካፈል። ብሉይ ኪዳን ነዚ ደጋጊሙ ክገልጸ ንርኢ።

ግልጽት 4ይ ትእዛዝ ኣብ ሓዲስ ኪዳን፡

ራብዓይ ትእዛዝ ብምጽኣት ክርስቶስ ብዝያዳ ዓብዩን ምልኣት ረኺቡን። ክርስቶስ ኣብ ስድራ ተወሊዱን ዓብዩን። ቅድስት ስድራ ንብላ። ምስ ወለዱ እናተአዘዘ ኣብ ናዝሬት ዓብዩ። ኣብ ዋዜማ ናይ ጥምቀት “እምድንግል ተወልደ ክሱተ ኮነ እንዘ ይትኤዘዝ ለኣዝማዲሁ ከዊኖ ሰብኣ በዮርዳኖስ ተጠምቀ” “ካብ ድንግል ተወሊዱ ግሁድ ኮይኑ፣ ንኣዝማዱ (ወለዱ) እናተአዘዘ ኣብ ዮርዳኖስ ተጠምቀ” ዝብል ንረክብ። ሉቃስ 2፡51 ኣብ ኩሉ ሕይወቱ ንወለዱ ይእዘዝ ከም ዝነበረ ነንብብ። ካብዚ ዓለም ቅድሚ ምፍላዩ ቤተ ክርስትያን መሰሪቱ እዚኣ ኸኣ መልዕልተ ባሕርያዊ ስድራቤት ናይ ሓዲስ ኪዳን እያ። በዚ ኸኣ ናይ መንግስቲ ሓላፍነቱን ኣብዚ ምድራዊ ሕይወት ምምሕዳር ስልጣኑን ንጹርን ቅቡልን እንከሎ ቤተ ክርስትያን ካብ መንግስቲ ብዓላምኣን ምምሕዳራን ፍልይቲ ገሩ መሰሪትዋ።

ክርስትያንዊ ስድራ፡

ወዲ ኣምላክ ክርስቶስ ሰብ ምስ ኮነ ሕፃን ኮይኑ ኣብ መንጎና ሓዲሩ። ኣብ ሉቃ 2፡51” ምስኣታቶም ወረደ. . . . ይእዘዙም እውን ነበረ ይብለና። ድሕሪ ኣብ ቤተ መቐደስ ምርካቡ ኢየሱስ ምስ ዮሴፍን ማርያም ኣዲኡን ናብ ናዝሬት መጸኢ ኣብኡ እናተአዘዙም ዓብዩ ይብለና። ኣብዚ ኢየሱስ ንኹሎም ውሉዳት ምስ ወለዶም ዘልኦም ርክብ ተአዘዞን ኣኸብሮትን ኣብነቶም ኮይኑ። ንሱ ሰብኣዊ ባህርይ ለቢሱ ንወለዱ ክእዘዝን ከኸብርን ፍቓደኛ ኮይኑ። **ቅዱስ በርናርዶስ** ኣብዚ ንቆልዑት ጥራሕ ዘይኮነ ንኹልና ዝኸውን ኣብነት ክርስቶስ ከም ዝሃበና ይገልጽ። ነቲ ኣብ ናዝሬት ከም ማንም ሰብ ኮይኑ ዘሕለፎ ሕይወት ክገልጽ እንከሎ ከምዚ እናበለ ኸኣ ይሰብኽ ነሩ። “መን እዩ እዚ ዝእዘዝ ዘሎ? ንመን እዩኽ ዝእዘዝ ዘሎ? እግዚአብሔር እዩ ንሰብ ዝእዘዝ ዘሎ፣ እግዚአብሔር እቲ መላእኽቲ ዝእዘዝዎ፣ እቲ ሊቃነ መልእኽትን ስልጣናትን ዝእዘዝዎ፣ እግዚአብሔር ንማርያም ተአዚዙ፣ ንማርያም ጥራሕ ዘይኮነ ብሰንካ እውን ንዮሴፍ ተአዚዙ” (ኣብ ስብከት “ተላኢኹ” ዝብል ቀዳማይ) ይብል።

አብ ቅድስቲ ስድራ ማለት ማርያምን የሴፍን ንኹሎም ወለዲ አብነት ክኸተልዎ ዝግብኡም ሓላፍነት ንርኢ። አብ ሓንቲ ስድራ ፍቕሪ ሓልዮት ዝግብኡም ምብርካት፣ ምምሕራርን ምክብባርን፣ ዘምጽኦ ሓጎስን ተስፋን አብ ቅድስቲ ስድራ ክንርእዮ ንኸእል። ዮሐንስ ጳውሎስ ፪ ዝዚ አብ “Familiaris consortio, 26” ብዛዕባ ስድራ ቤት አብ ዝጸሓፍዎ ይገልጽዎ።

“አብ ስድራ ቤት፣ ናይ ሰባት ማሕበር ዝኾነት ፍሉይ ኣትኩሮ አብ ቆልዑት እተድህብ ክትከውን ይግባእ እዚ ኸአ አብቲ ግላዊ መንገድም ከዕብይዎ ኢሎም መሰረታዊ ምዕባሌ ከምኡ ዓቢ ኣኸብሮትን ሕያውነትን ንምሰሎም ብምግዳስን ዘድህብ ክኸውን ይግባእ። እዚ ንዝኾነ ቆልዓ ዝምልከት እዩ እንተኾነ መጠን ብዕድመ ዝነአሰሉ እቲ ግድነት ብዝያዳ ኣድላይ ኾይኑ መጠን ናይ ዝኾነ ነገር ኣድላይነት አብ ዘስዓበሉ አብ ዝሓመሙሉ እዋን አብ ዝሳቐዩሉ ወይ ዝሰንከሉሉ እዋን ኣድላይ ይኸውን” ይብሉ።

አብ መንጎ ወለድን ሕፃንን ዘሎ ርክብ ካብቲ ብሓፈሻ እንሓስቦ ንላዕሊ ማለት ናይ ወለዲ ኣኸብሮት አብ ወሉዶም ወይ ናይ ውሉድ ኣኸብሮት አብ ወለዲ ኣሎ። ተአዝዞ ንወልዲ ዝግባእ እዩ እንተኾነ ወለዲ እውን ኣኸብሮቶም መጠን ንውሉዶም ዘኸበርዎ ዘፍቀርዎ እዮም ዝረኽቡ። ቆልዑት ንወለዶም ከኸብሩ ወይ ክፈትዉ እንተ ኾይኑ ናይ ወለዲ ፍቕሪ ወይ ኣኸብሮት አብ ልዕሊ ግላዊ መንገት ውሉዶም ግድነት እዩ።

ቆልዑት ንወለዶም ከኸብሩ ከመስግኑ መሰረታዊ ነገር አብ ሕይወቶም ክኸውን ይግባእ። አብዚ ክርስቶስ አብነት ናይ ቆልዑት እዩ፣ አብነቱ ርእዮም ክኸተሉ ከምቲ ንሱ ንማርያምን የሴፍን የኸብሮም ይእዘዙምን ዝነበረ ንሱም ከአ ንወለዶም ከኸብሩ ክእዘዙ ይግባእ።

ንዓባይቲ ምኽባር፡

አብ ቅዱስ መጽሓፍ ኮነ ብልምዲ ሃገርና ንዓባይቲ ምኽባር ዝተሓለወ እዩ። አብ ልማድ ሕዝብና ዘይዘመድና እንተኾነ እውን ንዓባይ አቦ ንዓባይ ኣደ ኢልካ ምጽዋዕ ኣቱም ኣንትን ንሰኹም ንሰኹን ኢልካ ምዕጻፍ ናይ ኣኸብሮት ጽቡቕ ልምዲ እዩ። ቅ.ጳውሎስ ንጢሞቴዎስ ወዱ እንክጽሕፈሉ “ንሸማገላ ከም ኣቦኻ ምዓዶ እምበር ኣይትዝነፎ ንኣረገውቲ ኣንስቲ ከአ ከም እኖታትካ ንናኣሽቱ ከአ ከም ኣኅዋትካ ብኩሉ ንጽሕና መዓደን” (1ጢም 5:1-3) ይብል። አብ ኦሪት ከአ “አብ ቅድሚ ሰብ ተንሥእ ገጽ ኣረጋዊ ኣኸብር ንኣምላኽ እውን ፍርሓዮ” ይብለና (ዘሌዋ 19:32)። ንጽጉም ንኣረጊት ምሕጋዝ ኣምላኽ ዝፈትዎ ሰናይ ግብሪ እዩ። ንዓባይቲ ምኽባር ካብ ወለድና ኣና እንወርሶ። ብሩኽ ውሉድ ነብኡን ነዲኡን የንእዶም ኣቦኻ ጽቡቕ ጠባይ እንተ ኣውረሰካ እዩ እምበር ሃብትን ክብርን ዚዓብስ የብሉን።

መንፈሳዊ ውሉድነት፡

ነቲ አብ ብሉይ ኪዳን ዘሎ ርድኢት ርክብ ወለድን ደቆምን ዘሎ ብዝያዳ ዓዚዙ ክርኣ ክርስቶስ አብቲ ብዛዕባ ቆልዑት ዘስተምሃሮ ክንረኽቦ ንኸእል። ቆልዑት ክፍቀሩ ኣልኦም። አብ ሓደ ኣጋጣሚ ኢየሱስ አብ ቅድሚ ሓዋርያቱ ሓደ ቆልዓ ወሲዱ አብ ማእከሎም ኣቐሞ ሓቕፋ ኸአ “ካብዞም ከምዚኣቶም ዝበሉ ቐልዑ ንሓደ ብስመይ ዚቅበል ዘበለ ንኣይ እዩ ዚቅበል፣ እቲ ንኣይ ዚቕበል ከአ ነቲ ዝለኣሽኒ እዩ እምበር ንኣይ ኣይኮነን ዚቕበል” በሎም (ማር 9: 35-36)።

አብ ካልእ ኣጋጣሚ እውን ሓዋርያት ነተን ኢየሱስ አብ ልዕሊ ደቀን ኢዱ ከንብር ወይ ክትንክፎም ኢለን ዘምጽኦ ዝነበራ ይግስጽወን ነሮም፣ ኢየሱስ ዝዚ ምስ ረኣየ ተቐጢዑ ንሓዋርያቱ ከምዚ በሎም፣ “ ሕፃናት ናባይ ይምጽኡ ሕደግዎም መንግስቲ ኣምላኽ ነዞም ከምዚኣቶም ዝበሉ እያ እሞ ኣይትኸልክልዎም” ድሕርዚ ንድኅነት ግድነት ዝኾነ ቅድሚ ኹነት ነጊርዎም “እቲ ንመንግሥቲ ኣምላኽ ከም ሕፃን ኮይኑ ዘይተቐበለ ከቶ ኸም ዘይኣትዎ ብሓቂ እብለኩም ኣሎኹ ሓሓቕፋ ድማ ኢዱ ኣንቢሩ ባረኽዎም” (ማር 10: 13-15) ይብል።

አብዚ ዓለም ብሕይወቶም እንከለዉ ክድኅኑ ዝደልዩ ከምቲ ታሪኽ ደቂ ሰብ ምስ ሕፃናት ዘወዳድሮ ርድኢት ከም ናይ ሕፃናት ሕይወት ትሕትናን ተአዝዞን፣ ገርሃኛታትን ቅኑዓትን ክኾኑ ይግባእ።

ቅ. ጳውሎስ አብ ሰብ ኤፊሶን ዝጸሓፉ “አቱም ውሉድ ቅኑዕ እዩ እሞ ንወለድኹም ብጎይታ ተአዝዝዎም” (ኤፈ. 6:1)፣ ንኹሎም አመንቲ ክርስትና ኸአ “ኢንታ ዘይብሎም ንጹሓትን አበር ዘይብሎም ውሉድ አምላኽ ኮንኩም አብርሁ” ይብሎም (ፍሊጲስዩስ 2:15)። ውሉዳት ንስድርአም ክገብርዎ ዝግብአም ነገር እንተ ደአ አልዩ ኩሎም ተኸተልቲ ክርስቶስ ንእግዚአብሔር ክገብርዎ ዝግብአም ነገር ከአ አለዎም። አብ ኩሉ ሕይወቶም እሙናት ኮይኖም አብትሕቲ እቲ ሓደ ከአል ኩሉ ዝኾነ ብዘይ ናቱ ፍቕርን ፍቓድን ሓንቲ ክገብሩ ዘይክእሉ ስለዝኾኑ ከም ሕፃናት ኮይኖም ክካየዱ ይግባእ።

ንሰበስልጣን ቤተ ክርስትያን ምእዛዝ፡

ክርስቶስ ነታ ንሱ ዝመስረታ ቤተ ክርስትያን ዝመርሑ ክእዘዙ ንኹሎም አመንቱ ደጋጊሙ ገሊጹ። ንሓዋርያቱ ካብዚ ዓለም ቅድሚ ምኻዱ ክፋነዎም እንከሎ ኪዱ ነቲ ኹሉ ዝመሃርኩኹም ክሕልዉ ንኹሉ ዓለም ምሃሩ እናበለ ልኢኸዎም። እዚ ትእዛዝ እዚ ንኹሉ ነቲ መድኅኒና ንህዝቢ ክምህር ከገልግል እንከሎ ዝበሎ ዘጠቓለለ እዩ። ንሱ ካብዚ ዓለም ንሰማይ ምስዓረገ ንሓዋርያትን ተከተልቶም ብስሙ ንኻልኦት ክመርሑ አዚዝዎም። “እቲ ንአኻትኩም ዝሰምዕ ንአይ እዩ ዝሰምዕ እቲ ንአኻትኩም ዝአቢ ንአይ እዩ ዚአቢ፣ እቲ ንአይ ዚአቢ ድማ ነቲ ዝለአኸኒ እዩ ዚአቢ” በለ (ሉቃ 1:16)።

ዝኾነ ምስ ራብዓይ ትእዛዝ ዝተተሓሓዘ ብዛዕባ ሕፃናት ንወለዶም ክእዘዙ ከኸብሩ ዝብል አብ ካቶሊካዊት ቤተ ክርስትያን ነቶም ብስም ክርስቶስ አብ ስልጣን አገልግሎት ዘለዉ ክእዘዙን ከኸብሩን ትሑዛት እዮም ዝብል እውን የስምዕ እዩ። ልክዕ ከምቲ ናይ ወልድን ውሉድን እዩ። እዚ ኸአ እናተቓባበልካ ዝግበር ፍቕሪ እዩ ማለት ምእመናን ንሰበ ስልጣን ሰበ ስልጣን ከአ ንምእመናን ከኸብሩ ይግባእ ማለት እዩ።

አብ ላቲናዊ ሕገ ቆኖና 212 እንተ ረኤና “ኩሎም ምእመናን ብዛዕባ ሓላፍነቶም አፍልጦ ዘልኦም ንኹሎም አብ መንፈሳዊ ሓላፍነት ዝርከቡ ክእዘዙ ትሑዛት እዮም። እዚ ኸአ ንላቶም ንክርስቶስ ዝውክሉን መማህራን እምነት ስለዝኾኑን መራሕቲ ቤተ ክርስትያን እዮም” ይብል።

እቶም አብ ሓላፍነትን ስልጣንን ዝርከቡ ኸአ አብ ምእመናን ክገብርዎ ዝግብአም አሎ። ንአቡናት ጥራሕ ዝርኢ አብ ሕጊ ቆኖና ብዙሕ ተጠቐሱ አሎ። ንዓምዲ እምነት ንሞራላዊ ነገራት ዝርኢ ንስርዓተ ሉቱርግያ ዝርኢ ንምእመናን ብግቡእ ከግልግሉ ክመርሑ እሞ ከፍልጡ ይግባእ። ንኹሎም አብትሕቲ ሓላፍነቶም ዝርከቡ ምእመናን ቃል አምላኽ ከምቲ ክርስቶስ ዝሃዐም ገሮም ከስተምህሩ ክነግሩ ምስ ኩላዊት ቤተ ክርስትያን ብምስማር ከስተምህሩ ግቡኦም እዩ። “ምእመናን ክርስቶስ ብአገልገልቶም ነቲ ናይ ቤተክርስትያን ሃብቲ ክሳተፉ መሰል ግቡእ አልኦም ብፍላይ ብቃል አምላኽን ምስጢራትን ክቕበሉ መሰሎም እዩ” (ቆኖና 213)።

ናይ መንግስቲ መራሕቲ ምእዛዝ፡

ክርስቶስ ካብ ልደቱ ክሳብ ጊዜ ሞቱ ንሰበስልጣን መንግስቲ ናይ ግዚኡ ተአዚዙ። አብ ጊዜ ልደቱ ትእዛዝ ብአጉስጦስ ቄሳር ቆጸራ ንኩሉ ህዝቢ አብ ዓዓዱ ክምዝገብ ስለ ዝአዘዘ ማርያም ብጽሕቲ ነፍሰጸር እንከላ ምስ ዮሴፍ ንኢየሩሳሌም ከይዱ። ክርስቶስ አብ ኢየሩሳሌም ሞት ክፍረድ እንከሎ ብዘይ ቅኑዕ ፍርዲ ብመራሕ ሃገር እዩ ተሞሂብዎ።

አብ ሓደ አጋጣሚ ጥበብ ብዝመልአ ግቡእ ሃገርን ግብኡ አምላኽን ገሊጹ። ሊቃነ ካህናትን ጸሓፍትን አብ ገለ ጌጋ እንተ ረኸቡ ኢሎም ክፍትንዎ ልኡኻቶም ሰዲዶም፣ እዚ ክአ አብ ቤት ፍርዲ መጋብያአ ሃገር ክኸስዎ መርትዖ ክረኽቡሉ ኢሎም እዮም። ንሱ ንስልጣን መራሕቲ ሃገር ዘየኸብር እንተ ኾነ ክኸስዎ ኢሎም እዮም።

እዚ ሕቶ አቕረቦምሉ፡ “መምህር ብሓቂ ድኦ መገዲ አምላኽ ትምህር እምበር ገጽ ሰብ ርኢኻ ከምዘይ ተዳሉን፤ ሓቂ ከም እትዛረብን ከም እትምህርን ንፈልጥ ኢና፤ ንቁሳር ግብሪ ክንህብሲ ግቡእ ድዩ ወይ አይፋልን ኢሎም ሓቲቶም፤ ጉርሖም ይፈልጥ ስለ ዝነበረ፤ እቲ ዲናር ኦርእዮኒ ምስሉን ጽሕፈቱን ናይ መን እዩ በሎም፤ ንሳቶም ከአ ናይ ቁሳር በሉ፤ ንሱ ድማ ናይ ቁሳር ንቁሳር እቲ ናይ አምላኽ ድማ ንአምላኽ ሃቡ” በሎም (ሉቃ 20:21~25)።

እዚ መሰረት ትምህርቲ ካቶሊካዊ እምነትና ንመንግስትን ቤተክርስቲያንን ዝርኢ እዩ። መራሕቲ ሃገር ኣብ ቅድሚ ኣምላኽ ኣብዚ ሕይወት ዘድሊ ንግዝያዊ ነገራት ክመርሑ ካብ እግዚአብሔር ሓላፍነት አልኦም። ኩሎም ደቂ ሃገር ንሰበ ስልጣን መንግስቲ ክእዘዙ አልኦም። እንተኾነ ተአዝዝኦም ቅድሚ ኩነት አልኦ፤ ማለት ግቡእ ኣምላኽ ቀዳምነት ዝህብ መምርሒ ክኸውን ይግባእ። ሕጊ መንግስቲን ስርዓታት ናይ ሰበስልጣን መንግስትን ሕልናዊ ሓላፍነት ዝለብሱ ምስቲ ሕጊ ኣምላኽ ክሰማማዕ እንከለዉ ጥራሕ እዮም።

ቅ. ጴጥሮስ ነቶም ቀዳሞት ክርስቲያን “እግዚአብሔር ቅኑዓት ደቂ ሃገር ክትኮኑ ይደልዩኩም” (1ጴጥ 2:15) ይብል። ቅ. ጳውሎስ እውን “ ነፍስ ወከፍ ነቲ ኣብ ልዕሊኡ ዘሎ ብዓል ስልጣን ይገዝአዮ” (ሮሜ 13:1) ይብል። ክልቲኦም ጴጥሮስን ጳውሎስን ትምህርቶምን እምነቶምን ምስ አረመናዊ መንግስቲ ሮማ ስለ ዝይከደ ሕይወቶም ምእንቲ እምነቶም ሂሮም።

መራሕቲ ሃገር ክንእዘዞም ይግባእ። እንተኾነ ኣብዚ እዋን ንብዙሓት ተኸተልቲ ክርስቶስ ዝገጥሞም ዘሎ ዓለም ለኻዊ ጸገም መሰል ምንጻግ እምነቶም ብመራሕቲ ሃገር እዩ። ንሱ ጥራሕ ዘይኮነ ርኡይ ግፍዕን ውርደትን ክርስቲያን ጥራሕ ስለዝኾኑ ኣብ ብዙሓት ሃገራት ዘሎ እዩ። ካልኦይ ጉባኤ ቫቲካን “አዋጅ ኣብ እምነታዊ ነጻነት” ኣብ ዝብል ነዚ ኣልዒሉ ክገልጽ እንከሎ “ገለ ዓይነት መንግስታት ኣለዉ ኣብ ትሕቲኦም ንዝርከቡ ናይ እምነት ነጻነት ዝግህሱ እሞ ሕይወት ሕማቕ ዝገብሩን ንሕይወት ኣስጋኢ ኩነት ዝፈጥሩን” (Declaration on Religious Liberty,15) ይብል።

ክንክተሎ ዝግብአና ካብ መጀመርያ ኣትሒዙ ዘይቅየር እዩ። እቲ ጴጥሮስን ሓዋርያትን ነቶም ኣብ መጋባእያ ምስ ቀረቡ ዝበልዎ ናይ ሎሚ መልስና እውን ንሱ እዩ። “ካብ ንሰብሲ ንአምላኽ ምእዛዝ እዩ ዚግባእ” (ግ.ሓ. 5:29)። ዋጋ ናይ እዚ ሓሳብ ሰማዕትነት እዩ።

ትምህርትን መምርሕን ቤተ ክርስቲያን ክንሰምዕ ክንፈልጥ ይግብአና። ፍርሒ ኣሕዲርና ወይ ጥቕሚ ደሪኹና ንሓቂ እምነትና ክንጥሕስ ኣይግባእን። ንሰበ ስልጣን ምኽባር ማለት ነቲ ምስ እምነትና ዘይጻረር ነገራት ማለት እምበር ንዝኾነ ንሶም ዝብልዎ ምኽባር ማለት ኣይኮነን። ከም ኣብነት ኣብዚ እዋና ብፍላይ ኣብዚ ዓዲ ዘሎናዮ፤ ጽንሲ ምስዳድ፤ ንኦሪጋውያን ጥቕሚ ዮብሎምን ኢልካ ምቕታል፤ መከላኸሊ ጽንሲ ምጥቃም፤ ናይ እምነት ነጻነት ምግሃስ ዝአመሰሉ መንግስትን ገለ ፓርቲታትን ሕጊ ክኸውን ይጽዕሩ ኣለዉ ካቶሊካዊ እምነት ዝኸተል ነዚ ክቕበል ቤተ ክርስቲያን ካብ መምህራ ክርስቶስ ብዝተቐበለቶ ሓላፍነት ትኽልክሎ እያ ስለዚ ንቤተ ክርስቲያን ክንሰምዕ ኣለና።

ናይ ዘመና ጸገማት :

ራብዓይ ትእዛዝ ኣብዚ እዋን ብብዙሕ መገዲ ተጋሂሱ ንረኽቦ። ወለዲ ንደቆም ዝፈርሑሉ እዋን ኢና ዘሎና እንተበልና ምግናን ኣይኮነን። ዘሎናዮ ዘመን ንግላዊ ነጻነት ቀዳምነት ዝህብ ኣብ ገለ እዋን ብሰበ ስልጣን ብእዉጅ ፍቓድ ዝውሃቡሉ ኣሎ። ቆልዑት ኣብ መራኽቢ ብዙኃን ብዝርእይዎ ከምኡ ኣብ ገለ ኣብያተ ትምህርቲ ብመማህራን ብዝውሃብ መምርሒ ናይ ወለዶም ሓላፍነት ስልጣን ክነጽጉ ይርኤ። በዚ ዝሳቕያ ስድራቤታት ማእለያ ዮብለንን ብፍላይ ኣብዚ ምዕቡል ክፍሊ ዓለም ኣብ ሃገርና እውን እናጸለወና እዩ። እዚ ርድኢት ዝቕየረሉ ቆልዑት ካብ ንእስነቶም ንወሊድ ምኽባር ዝብል ትእዛዝ ክምሃሩን ክፈልጡን ክንገብር ናታትና ሓላፍነት እዩ።

አብ መንጎ ስድራ ቆልዑት አብ ዓቕሚ ስድራ አብ ዝበጽሑሉ ነዚ ናይ ዘመና ጸገማት ብግሁድ ክዛረብዎ ከዕልሉሉ ነቲ ሓቂ ትምህርቲ እምነቶምን ባህሎምን ክዛረቡሉ ይግባእ። ወለዲ ናይ ኩሉ አብ ትምህርቲ ዝውሃቦም ሓበረታ ኣፍልጦ ክህልዎም ይግባእ።

ንአረጋውያን ዝግብኦም ክብሪ ዘይምሃብ ሓደ ክብቲ ናይ ዘመና ጸገም እዩ። ኣብዚ ምዕቡል ዓለም ዝብሃል ንአረጋውያን አብ ገለ ቤት አረጋውያን ደርቢኻ አብ ገለ አጋጣሚታት ጥራሕ ምርኣዮም እሞ ብጽሞና ካልእ ዝተፈላለየ ጸገም ዝጓነፎም ሽማገሊታት ንርኢ ኣሎና። ኩሉ እንዳ አረጋውያን ሕማቕ ማለት ኣይኮነን እንተኾነ መብዝሕትኡ ዓይነት ቢዝነስ ስለ ዝኾነ ገንዘብም እዩ ዝግድሶም እምበር ናይቲ አረጊት ኣይግድሶምን እዩ። ክመውት ኣይድሉን ገንዘብ ከይተርፎም። ብሓቂ ዘሕዝን እዩ። ንስድራኻ አብ ቤት አረጋውያን ምእታው ኃጢአት ኣይኮነን ግን ከም መስጊተ ጠቓሚኻ ምርኣቕም ዓገብ እዩ። ወለድና ክሳብ ጊዜ ሞቶም ዝግብኦም ክብሪ ክንህቦም ትሑዛት ኣና። ንወለዲ ቅድሚ ኣብ ቤት አረጋውያን ምስዳድና ኣቕዲምና ክንርኢ ክንዛረቡሉ ኩሉ ምስ ረኤና ዝሓይሽ ንኹሉ ኢልና ምስ ወሰና ኣና ክንገብር ዝግብኣና።

አብ ዓድና ብዕድመ ንዝሸምገሉ ክሳብ ሎሚ ክብሪ ኣሎ። ዓቢ ነቢ ከምዝብሃሉ ብሓፈሻ ንወለድና ነኽብር ኣና ጽቡቕ ባህሊ። ክሳብ ዕለተ ሞቶም ብኽብሪ ዝሓለፉ ብዙሓት እዮም። እዚ ቅዱስ ባህሊ ኣብ ደቅና ክነሕልፎ ሓላፍነትና እዩ። ራብዓይ ትእዛዝ ንደቅና እቲ ዝግባእ መዕቦያን ክስኮሳን ክንህቦም ብእምነቶምን ባህሎምን ክነዕብዮም ግቡእና እዩ ስለዚ ፍቕሪ ወለዲ ኣብ ጊዜ ጉብዝና ጣራሕ ዘይኮነ ኣብ ኩሉ ክኸውን ክንሕብሮም ኣሎና።

ናይ ቤተ ሰብ ፍቕሪ:

ራብዓይ ትእዛዝ ንወለድና ክንእዘዝ ክነኽብር ይእዘዘና። ኣብ ትሕትዚ ትእዛዝ ብዙሕ ካልእ ኣሎ ክንእዘዘም ክነኽብሮም ዝግብኣና። ኣብ ላዕሊ ከም ዝተጠቐሰ ንሰብ ስልጣን፣ ቤተ ክርስቲያን፣ ንመራሕቲ መንግስቲ ክንእዘዝ ግቡእ እዩ። ብሥጋ መቕርብና ደቂ ዓድና ክነኽብር እውን ሓደ ካብቲ እዚ ትእዛዝ ዝእዘዞ እዩ። ምስ ናይ ቀረባ ኣዝማድና ዘሎና ርክብ ኣብ ሕይወትና ወሳኒ እዩ። ብፍላይ ምስ ሓውና ሓፍትና ዘሎና ርክብ። ንኣና እቶም ዝቕረቡ ኣባላት ቤተ ሰብና እዮም። ኣሕዋት ክፋቕሩ ክተሓባበሩ ክትርኢ ክንደይ ጽቡቕ እዩ።

ብአንጻሩ ኣሕዋት ክጻልኡ ኣዝማድ ክፈላለዩ እንከለዉ ክንደይ ሕማቕ ነገር እዩ። ኣዝማድና መቕርብና ስለ ዝኾኑ ኣብ ኩሉ ጽቡቕን ሕማቕን ጉዳይና ብዝያዳ ዝሳተፉ ዘማዕርጉና ስለ ዝኾኑ ክነኽብሮም ክንከባበር ጠቓሚና እዩ። ሰቡ ዘየኽብር ንኻልእ ከኽብር ኣይክእልን እዩ። ክብረት ምስ መቕርብካ እዩ ዝጅምር። ኣብ መዝ. 133:1 ኣሕዋት ሓቢሮም ኪነብሩስ ኣዝዩ ሰናይን ጥዑም እዩ። ይብለና። ምስ ኣዝማድና ኣብ ጊዜ ድኽመቶም ክንምሕር ክንሕግዘም እንከሎና ሰናይ እዩ። ዓበይቲ ኣሕዋትን ኣሓትን ኣብ ትሕትኦም ንዘለዉ ንኣሸቱ ክሕግዙ ይግባእ። ኣብ ስድራ ሓደ ቆልዓ ክውለድ እንከሎ ነታ ምልእቲ ስድራ በረኽት ካብ ኣምላኽ እዩ። ሓደ ንበይኑ ዝገብር የብሉን እንተ ገበረ ከኣ ጎደሎ እዩ። ናይ ኩሎም መቕርብ ፍቕሪ ሓልዮትን ምሕብሓብን የድልዮ።

ክንተሓጋገዝ ግቡእይ እዩ። እዚ ማለት ግን ብገንዘብ ጥራሕ ማለት ኣይኮነን ኣብ ኩሉ መንፈሳውን ንዋታውን ሓገዝ እዩ ዘስምዕ። ኣብ ዓበይቲ ብዓላት ከምኡ ኣብ ገለ ናይ ስድራ ጉዳያት ኣብ ሞት መርዓ ክንተሓጋገዝ ሰናይ ትምህርትና ክንገላለጽ ይግብኣና። ካብ ሰብካ ወጺእካ ምስ ካልእ ምጥቓዕ ግዝያዊ እዩ ፍቕሪ ካብ ቤትና ክጅምር እንከላ ፍረ ኣልኣ።

መደምደምታ:

ራብዓይ ትእዛዝ ንወለድና፣ ንሰብ ስልጣን፣ ነዝማድና፣ ንኹሉ ክንኽብር ይእዘዘና። እዚ ትእዛዝ ገፍሕን ብዙሕ ሓላፍነት ዝተቐልል ስለ ዝኾነን ቀሊል ኣይኮነን። ነዚ ዕዉት ክኸውን ወለዲ ናይ ኩሉ መጻኢ ሕይወትና ቀዳሞት መማህራን ስለ ዝኾኑ ሓላፍነቶም ፈሊጦም ንደቆም እቲ ዝግባእ

ኩስኩሳን አፍልጦ ሃይማኖቱም ክህብዎም ከምኡ ሕግን ስርዓትን ሕብረተ ሰብ ክነግርዎም ይግባእ። ኣብ ቤትና ዝተመሃርናይ እያ ኣብ ሕይወትና እትስዕበና።

ሰብ ከምሰብ ክቡር ፍጡር ኣምላኽ እዩ። ዕድመ ዓለት ሃይማኖት ብዘየገድስ ንሰብ ክነኽብር ትሑዛት ኣና። ኣብ ታሪኽ ሰብ ግን ሰብ ንሰብ ክገፍዕ ክቀትል ከጨንቕ ርኡይ ፍጻሜ እዩ። ቤተ ክርስቲያን ኣሰር መምህራ ክርስቶስ ኮይና ተፋቕሩ ተምሓሓሩ። ዓገብ ኣብ መንጎ እንተ ተረኽበ እቕረ ተበሃሃሉ ትብለና። ብፍላይ ኣብ ሞንጎ ስድራ ቤት ኣዝማድ ሰላም ፍቕሪ ሕድገት ክነግስ ሓደራ ትብለና። ሰላማ ፍቕሪ ምምሕሓር እንተ ኣልዩ ኩሉ ጽቡቕ ክኸውን እዩ። ንዓበይቲ ክነኽብርን ክንእዘዝን ድላይ ኣምላኽ እዩ።

ነዚ ኣምላኽ ኣብ ልቢ ኩልና ዝሰኹዎ ትእዛዝ ሎሚ እውን ሓዲስና ኣብ መንጎና ዝንኣሰ ንዝዓበየ ክነኽብርን ክእዘዝን ዝዓበየ ኸኣ ንዝነኣሰ ክምርቕን ክሕግዝን እንተ ኸኣለ ኣምላኽ ኣብ መንጎና ኣሎ ማለት እዩ እሞ ሕጉን ትእዛዛትን ተከቲልና እንነብር ይግበረና።

ኣባ ንጉሠ ፍሥሓ